

ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті проаналізовано особливості фінансової діагностики в системі антикризового управління підприємством. Визначено головні функції фінансової діагностики з позицій антикризового управління.

Ключові слова: фінансова діагностика, криза, антикризове управління, фінансовий стан, банкрутство, санація.

Summary.

The article analyzes the features of financial diagnostics in the system of crisis management of the enterprise. The main functions of financial diagnostics from the standpoint of crisis management are determined.

Key words: financial diagnostics, crisis, crisis management, financial condition, bankruptcy, sanation.

Економічні реформи в Україні з цілого ряду причин супроводжувалися розвитком кризових явищ в суспільно-політичній та економічній сферах. Низька ефективність виробництва, відсутність дієвих стимулів для подальшого розвитку і підприємницької активності суб'єктів господарювання, неадекватний ринковим вимогам механізм управління фінансово-господарською діяльністю, цінові диспропорції і несприятливий вплив зовнішнього середовища стали для більшості підприємств причинами стагнації та банкрутства. Враховуючи це, організація антикризового управління та, зокрема, методи фінансової діагностики, потребують постійного вдосконалення і розвитку.

Особливістю діагностики, яка реалізується в рамках антикризового фінансового управління, є те, що вона має бути інтегрована в систему раннього попередження та реагування, а також у процеси планування й контролю на підприємствах [1]. Фінансова діагностика проводиться на різних етапах виникнення й розвитку фінансової кризи на підприємстві: ‰

- на етапі раннього попередження фінансової кризи;
- ‰на стадії можливої судової санації; ‰
- у процесі провадження справи про банкрутство, зокрема в ході реалізації процедури розпорядження майном боржника; ‰
- у процесі розробки плану санації та здійснення санаційного аудиту; ‰
- для виявлення ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства

Відправною точкою діагностики в системі антикризового управління є діагностика фінансового стану підприємства, оскільки фінансовий стан підприємства як комплексне поняття, що є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [2]. Оптимізація фінансового стану є однією з умов успішного розвитку підприємства в майбутньому, а погіршення фінансового стану свідчить про загрозу його можливого банкрутства як заключного етапу фінансової кризи.

Діагностика кризового фінансового стану є системою цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення можливих тенденцій і негативних наслідків криз [3; 5]. У процесі аналізу діяльності підприємства з метою виявлення ознак кризи використовується аналіз фінансового стану за допомогою фінансових коефіцієнтів, які є основними інструментами фінансового аналізу. Вони допомагають встановити зв'язок між різними строками у фінансових звітах.

Слід відмітити, що система антикризового управління має властивості, які притаманні механізму управління: гнучкість, адаптивність, здатність до диверсифікації і своєчасного ситуаційного реагування, а також можливість ефективно використати потенціал підприємства і методи управління.

Ці особливості механізму антикризового управління обумовлені завданнями, які вирішує діагностика: своєчасне розпізнавання симптомів, чинників і причин розгортання кризи, вироблення антикризових заходів, які необхідно прийняти.

Об'єктом діагностики, крім самого підприємства, можуть бути і його окремі види діяльності.

Діагностика в антикризовому управлінні виконує такі функції:

- дослідження фінансово-економічного стану підприємства, окремих його напрямів діяльності;
- оцінка впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на фінансово-економічний стан підприємства;
- експертна оцінка розроблених антикризових заходів і прогнозування перспектив фінансового оздоровлення, досягнення цілей розробленої стратегії [4];
- досягнення кількісно невизначених залежностей між різними рівнями організаційної ієрархії, які мають якісний характер і обумовлюють потребу в діагностиці як специфічному способі отримання і використання інформації

Висновки

Таким чином, фінансова діагностика в антикризовому управлінні – це комплексний процес вивчення інформації про зміни у фінансовому стані підприємства, який включає дослідження базових показників господарської діяльності підприємства, всебічний аналіз впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на фінансово-економічний і техніко-технологічний стан підприємства та оцінювання розроблених заходів, а також досягнення цілей прогнозування. Відповідно антикризове фінансове управління базується на результатах проведеної діагностики.

Можна стверджувати, що елементи системи антикризового фінансового управління підприємством необхідно впроваджувати як на підприємствах, що функціонують успішно, так і на тих, які опинилися у стані фінансової кризи.

Для фінансового менеджера важливою є не лише розробка й прийняття антикризових управлінських рішень, але й оцінка доцільності та ефективності впровадження заходів стосовно попередження банкрутства. Згідно з послідовністю етапів оцінки і аналізу схильності підприємства до кризового стану, визначення ефективності антикризових заходів представляє собою блок побудови комплексу економіко-математичних моделей оцінки схильності підприємства до банкрутства, який включає два етапи: формування системи критеріїв оцінки ефективності антикризових заходів та розробку моделей оцінки ефективності заходів по попередженню банкрутства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Проноза П. В. Аналіз інструментарію прогнозування можливості настання кризових явищ в економіці / П. В. Проноза, О. В. Грищенко // Проблеми економіки. – № 4. – 2012. – С. 231–245.
2. Савчук Д. Фінансова діагностика як складова антикризового контролінгу на підприємстві / Д. Савчук // Економіст. – №11. – 2014. – С. 41-44.
3. Кривов'язюк, І. В. Економічна діагностика [Текст] : навч. посіб. / І. В. Кривов'язюк . – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 456 с.
4. Суздальцев, О. М. Антикризове управління як один із напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства [Текст] / О. М. Суздальцев, К. О. Гайдаш // Вісник Донецького університету економіки та права. – 2012. – № 1. – С. 88-92.
5. Шевцова О.Й. Основи антикризового фінансового управління підприємством // Ефективна економіка. – 2013. – Режим доступу: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=1773>

Шварц Ірина Володимирівна – к.е.н., доц.каф. ПФД, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця.

Тихонюк Іван Юрійович – студент групи 1М-16, кафедра ПФД, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця.

Shvarts Iryna Volodymyrivna – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Department of entrepreneurship and financial activities, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, e-mail: s.irinach502@gmail.com

Tikhonyuk Ivan Yuriyovych – student, Department of entrepreneurship and financial activities, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia